

**UCHWAŁA NR XXIV/158/12
RADY MIEJSKIEJ W POŁAŃCU**

z dnia 29 marca 2012 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie dla Miasta i Gminy Połaniec na lata 2012-2015**

Na podstawie art. 6 ust.2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180 poz.1493z późn. zm.¹⁾) oraz z art.18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. Nr 142 poz.1591 z 2001r. z późn. zm.²⁾) Rada Miasta i Gminy Połaniec uchwała, co następuje :

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Połaniec na lata 2012-2015, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Połaniec.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

¹⁾Dz. U. z 2009r. Nr 206 poz.1589, z 2010r. Nr 28 poz.146, Nr 125 poz. 842, z 2011r. Nr 149 poz. 887.

²⁾Zmiany tekstu jednolitego zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717, Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441, Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974, Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21 poz. 113, Nr 117 poz. 679, Nr 134 poz. 777, Nr 149 poz. 887, Nr 217 poz. 1281.

Załącznik do Uchwały Nr XXIV/158/12

Rady Miejskiej w Połancu

z dnia 29 marca 2012 r.

Zalacznik1.doc

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE DLA MIASTA I GMINY POŁANIEC NA LATA 2012-2015**

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

mgr Stanisław Lolo

Załącznik

do Uchwały Nr XXIV/158/12

Rady Miejskiej w Połańcu

z dnia 29 marca 2012 r.

**PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
DLA MIASTA I GMINY POŁANIEC
NA LATA 2012-2015**

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 162/2006 Rady Ministrów z dnia 25 września 2006r.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2002 r. Nr 147 poz. 1231 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.).
5. Uchwała Nr XI/51/07 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 28 czerwca 2007r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Połaniec na lata 2007-2014.
6. Uchwała Nr XXIII/148/12 Rady Miejskiej w Połańcu z dnia 09 lutego 2012r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2012 rok.
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005r. Nr 179, poz. 1485).
8. Prawo polskie wobec przemocy w rodzinie :
  - a) prawo karne: art. 156, 157, 160 § 2, art. 190, art. 191, art. 197, art. 199, art. 200, art. 208, art. 209, art. 210, art. 211, art. 216 § 1, art. 217, art. 278 § 4, art. 279, art. 284 kodeksu karnego.
  - b) prawo rodzinne i opiekuńcze: art. 52, art. 56, art. 61-65, art. 57, art. 58 § 2 i 3, art. 84 i art. 133 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

II. WSTĘP

Literatura socjologiczna wprowadza wiele definicji rodziny. Wszystkie one faktycznie sprowadzają się do określenia rodziny, jako małej grupy społecznej, grupy niezastąpionej, stanowiącej załóżek szerszej społeczności. Rodzina jest podstawowym elementem struktury społecznej. Rodzina jest niepowtarzalnym środowiskiem kształtującym osobowość, poglądy, styl życia, system norm i wartości. Ważną rolę w rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy członkami rodziny, oparte na miłości i zrozumieniu.

W przypadku dezorganizacji, rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych funkcji. Relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym.

Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, dając o sobie znać w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej.

Przemoc w rodzinie – zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe albo cyklicznie powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia, naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, narażające te osoby w szczególności na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy o z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).

Powołując się na definicję prof. dr hab. Jerzego Mellibrudy przemocą domową określa się „każde działanie lub rażące zaniechanie dokonane przez jednego z członków rodziny przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą lub stworzoną przez okoliczności przewagę

sił lub władzy i powodujące u ich ofiar szkody lub cierpienia, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie fizyczne bądź psychiczne”.

Rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięścią, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.;
- **Przemoc psychiczna** - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.;
- **Przemoc seksualna** - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.;
- **Przemoc ekonomiczna** - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, itp. .

Na terenie Miasta i Gminy Połaniec przemoc w rodzinie występuje w rodzinach o różnym statusie społecznym, często łączy się z problemem nadużywania alkoholu, niskimi dochodami. Przypadki przemocy zdarzają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny.

W ostatnim okresie, coraz częściej ujawniane są przypadki przemocy. Prowadzone dotychczas działania informacyjne – ogólnopolskie i lokalne – spowodowały zmianę świadomości społecznej, w efekcie zaś większą gotowość ofiar przemocy do ujawniania takich spraw. Jednocześnie wzrasta profesjonalizm przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy. Należy jednak zaznaczyć, że pomimo większej świadomości społecznej, tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwaniu i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Oszacowanie zjawiska jest możliwe między innymi dzięki procedurze „Niebieskiej Karty”. I tak, dane od inspektora ds. uzależnień Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu i danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu dot. Miasta i Gminy Połaniec przedstawiają się następująco:

Tabela 1 Zjawisko przemocy w rodzinie wg danych policji

RODZAJ PROBLEMU	ROK	
	2009	2010
Interwencje domowe związane z przemocą w rodzinie:	29	14
<i>w tym interwencje, w których sprawcami były osoby pod wpływem alkoholu</i>	305	53
Ilość postępowań wszczętych z powodu znęcania się fizycznego lub psychicznego nad rodziną	15	3
Ilość założonych „Niebieskich Kart”	52	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych od inspektora ds. uzależnień Urzędu Miasta i Gminy w Połańcu i danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2010 w toku prowadzonych postępowań powzięła informacje o przypadkach stosowania przemocy w rodzinie z powodu nadużywania alkoholu. Zjawisko to dotyczy 14 postępowań (środowisk rodzinnych).

Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu w 2010 roku przeprowadzili 14 interwencji socjalnych w przypadkach przemocy w rodzinie, natomiast w 2009 roku problem dotyczył 29 rodzin. Należy zaznaczyć, że w większości przypadków dane te obejmują postępowania prowadzone także przez Komisariat Policji w Połańcu.

III. WSTĘPNE ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Założenia programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka,
- b) za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy,

- c) zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy,
- d) zapewnienie świadkom przemocy pomocy psychologicznej,
- e) nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej,
- f) zrozumienie reakcji ofiary,
- g) podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy.

Program skierowany jest do ofiar przemocy w rodzinie w tym:

- dzieci i młodzieży,
- osób dorosłych, współmałżonków, partnerów,
- osób starszych,
- społeczności lokalnej,
- instytucji zajmujących się szeroko rozumianą pomocą rodzinie,
- organizacji pozarządowych.

2. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania w zakresie przeciwdziałania zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej i ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- a) tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- b) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- c) opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- d) prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

3. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w gminie Połaniec.

Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie – zespół instytucji działających w środowisku lokalnym na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy, wraz z ich potencjałem kadrowym, kompetencyjnym, wiedzą i umiejętnościami, instrumentami

pomocy i wsparcia, procedurami postępowania, zasobami rzeczowymi i finansowymi, wzajemnie ze sobą współpracujących w sposób skoordynowany.

Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie wraz z potencjałem organizacyjnym,
- b) zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin,
- c) instrumenty pomocowe i sieć wsparcia,
- d) zespół interdyscyplinarny o znaczeniu strategicznym i zadaniowym,
- e) diagnoza zjawiska przemocy w środowisku lokalnym – skala problemu,
- f) niniejszy Program.

4. Cele tworzenia i rozwijania lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) ograniczenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,
- b) podniesienie skuteczności interwencji wobec problemu przemocy,
- c) rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc,
- d) integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie,
- e) rozwój wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy,
- f) podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy w rodzinie.

**IV. ZASOBY MIASTA I GMINY POŁANIEC W ZAKRESIE
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE**

1. Zasoby instytucjonalne Gminy:

- a) Inspektor d/s. uzależnień,
- b) Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Połańcu,

- c) Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu,
- d) Komisariat Policji w Połańcu,
- e) Placówki oświatowe,
- f) Placówki ochrony zdrowia,
- g) Organizacje pozarządowe i instytucje kościelne,
- h) Sołtysi i rady sołeckie.

2. Mocne strony:

- a) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,
- b) znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych patologiami,
- c) dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- d) poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym.

3. Słabe strony:

- a) niewystarczająca infrastruktura socjalna gminy,
- b) brak wypracowanych systemów wspomaganie działań profilaktycznych,
- c) brak spójnego systemu współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin zagrożonych przemocą (prokuratura, policja, sądy, pomoc społeczna).

4. Zagrożenia:

- a) słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- b) negatywne wzorce zachowań społecznych,
- c) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- d) problemy alkoholowe członków rodzin.

5. Zadania służb powołanych do niesienia pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

Pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają obowiązek świadczyć: gmina, policja, prokuratura, pomoc społeczna, służba zdrowia oraz organizacje pozarządowe.

5.1 Gmina

Obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, szczególnie w rodzinie z problemem alkoholowym, spoczywa także na samorządach lokalnych. Zgodnie ze znowelizowaną ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, do zadań własnych gminy należy m.in. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Możliwości działań na rzecz pomocy ofiarom przemocy domowej podejmowanych na terenie gmin:

1. Udostępnienie rodzinom, w których występuje przemoc, pomocy psychospołecznej i prawnej, poprzez:
  - 1) tworzenie i prowadzenie:
    - a) punktów informacyjno-konsultacyjnych,
    - b) schronisk dla ofiar przemocy domowej,
    - c) ośrodków interwencji kryzysowej,
    - d) telefonów zaufania,
    - e) programów środowiskowych.
  - 2) inicjowanie powstawania i wspieranie:
    - a) organizacji społecznych pomagających ofiarom przemocy domowej,
    - b) grup wsparcia dla ofiar przemocy domowej.

5.2 Policja

1. Do podstawowych zadań policji należy m.in.:
  - 1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,
  - 2) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi,
  - 3) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.
2. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z obowiązującym prawem:
  - 1) interwencja,
  - 2) sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa),

- 3) zatrzymanie sprawcy przemocy domowej stwarzającego w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia,
- 4) wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa,
- 5) zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa,
- 6) podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy,
- 7) udzielenie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy.

Policja jest jedyną instytucją, która może interweniować przez całą dobę, dlatego też interwencja taka powinna wprowadzić w rodzinie istotne zmiany, przede wszystkim ujawnienie przemocy, przerwanie izolacji rodziny, wyrównanie dysproporcji sił po między sprawcą, a ofiarą oraz umożliwienie ofiarom uzyskania ciągłego wsparcia przedstawicieli różnych służb. Ogromną rolę w walce z przemocą odgrywają dzielnicowi, którzy jako pierwsi mają kontakt z pokrzywdzonymi, przyjmują zawiadomienia o przestępstwie, pouczają o przysługujących ofierze prawach, informują o placówkach niosących pomoc pokrzywdzonym, tj. schroniskach, placówkach psychologiczno-pedagogicznych.

5.3 Prokuratura

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno-skargowym lub wnioszek o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wnioszek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek:

- 1) wszcząć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo,
- 2) wyjaśnienia okoliczności czynu,
- 3) zebrania i zabezpieczenia dowodów,
- 4) ujęcia sprawcy,
- 5) w uzasadnionym przypadku zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci:
  - a) dozoru policyjnego,
  - b) tymczasowego aresztowania.

5.4 Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomocy społecznej udziela się w przypadku: ubóstwa, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Każda z tych sytuacji może sprzyjać występowaniu przemocy lub z niej wynikać. Pracownik socjalny w ramach swoich obowiązków powinien:

- 1) przeprowadzić wywiad środowiskowy, umożliwiający diagnozę sytuacji,
- 2) przygotować plan pomocy,
- 3) udzielić pomocy finansowej, prawnej, psychologicznej,
- 4) w przypadku stwierdzenia przemocy, skierować do odpowiednich instytucji zajmujących się przemocą, umieścić w schronisku oraz za zgodą osoby poszkodowanej zwrócić się do policji o pomoc,
- 5) prowadzić „Niebieską Kartę”.

5.5. Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ:

- ✓ bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego,
- ✓ zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego.

W dziedzinie pomocy ofiarom przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest:

- 1) rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć,
- 2) umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- 3) poinformowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy,
- 4) wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach,
- 5) poinformowanie ofiar o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- 6) w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,

- 7) w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanych oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania.

5.6 Oświata

Nauczyciel, wychowawca, pedagog, psycholog, lekarz, dyrektor szkoły podejrzewając, że dziecko jest ofiarą bądź świadkiem przemocy ma obowiązek:

- 1) sporządzać jak najpełniejszą dokumentację spostrzeżeń,
- 2) nawiązać współpracę z instytucjami pomocowymi, organizacjami pozarządowymi w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka,
- 3) współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie,
- 4) w sytuacji stwierdzenia przemocy,
- 5) powiadamiać sąd rodzinny lub prokuraturę rejonową o sytuacji dziecka,
- 6) wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy,
- 7) monitorowania prawidłowości i skuteczności oddziaływań pomocowych,
- 8) udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach roboczych.

5.7 Organizacje pozarządowe

Informacja o działalności lokalnych organizacji pozarządowych powinna być dostępna w każdej gminie, w przychodni, poradni, szkole, komisariacie, itp. Organizacje pozarządowe to są głównie stowarzyszenia, fundacje, kluby. W zakresie pomocy ofiarom przemocy domowej organizują telefony zaufania, punkty informacyjno - konsultacyjne, ośrodki pomocy, schroniska, świetlice dla dzieci

W ramach swojej działalności oferują, m.in.:

- 1) pomoc psychologiczną, w grupie i kontakcie indywidualnym,
- 2) pomoc prawną, w tym pisanie pozwów, wniosków.
- 3) pomoc socjalną.
- 4) grupy wsparcia,
- 5) grupy samopomocowe,
- 6) pomoc socjoterapeutyczną dla dzieci,
- 7) udział w prowadzeniu wywiadów środowiskowych,
- 8) udział w pracach zespołów pomagających ofiarom przemocy np. przy gminnej komisji czy ośrodka pomocy społecznej,
- 9) udział w interwencjach,
- 10) pilotowanie przypadków,

11) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych.

V. ADRESACI PROGRAMU

1. ofiary przemocy w rodzinie (dzieci, współmałżonkowie, partnerzy, osoby starsze, niepełnosprawne),
2. sprawcy przemocy w rodzinie,
3. przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy,
4. społeczność lokalna – mieszkańcy Miasta i Gminy Połaniec.

VI. KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy.
2. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego: Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego posługują się następującymi zasadami:
  - 1) By pomagać ofiarom przemocy, poza umiejętnościami dawania wsparcia psychologicznego, trzeba znać zasady pomocy socjalnej i przepisy prawa.
  - 2) Nie spiesz się sam i nie pospieszaj. Długotrwała przemoc sprawia, że ludzie dźwigają się ostrożnie i powoli. Uszanuj ich tempo.
  - 3) Pamiętaj, że nie każda ofiara długotrwałej przemocy będzie gotowa działać z miejsca, w którym blisko jest sprawca tej przemocy. Oznacza to w wielu wypadkach konieczność zabezpieczenia innego miejsca pobytu dla ofiary.
  - 4) Nie naciskaj, lecz zapraszaj oraz informuj. Dawaj do zrozumienia, że nie grozi jej/jemu żaden cudzy pomysł instalowany na siłę w jej/jego życiu.
  - 5) Szanuj zasadę małych kroków. Szukajcie małych, lecz realnych posunięć.
  - 6) Uważaj, by nie ranić wtórnie. Nawet, gdy bardzo się niecierpliwisz, nie okazuj tego.
  - 7) Strzeż się przed wzmacnianiem myślenia akceptującego przemoc. Zawsze formułuj przekonania przeciwne przemocy.
Podstawowa zasada brzmi: „Nie ma żadnego usprawiedliwienia dla przemocy”.
  - 8) Przed współdziałaniem z innymi służbami, przygotuj grunt. Nie wysyłaj człowieka do instytucji, lecz do drugiego człowieka.
  - 9) Pamiętaj, że raczej należy uczyć działania, niż wymagać działania.

- 10) Zawsze dawaj nadzieję.
  - 11) Pamiętaj, że zaburzone zachowanie to często objaw – manifestacja trudności, cierpienia, która wynika z: opozycji wobec autorytetów, norm, wartości, redukcji lęku, frustracji, niemożności, manifestacji solidarności z rówieśnikami, ukazania sobie i innym osobom ważnych atrybutów własnej tożsamości.
3. Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Miasta i Gminy Połaniec.
  4. Tworzenie strategii interwencyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
  5. Budowanie systemu wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.
  6. Kształtowanie postaw społeczności lokalnej wolnych od przemocy:
    - 1) działania edukacyjne,
    - 2) działania profilaktyczne,
    - 3) działania informacyjne.
  7. Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
  8. Dostosowywanie działań programu w zakresie interwencji, informacji, edukacji, budowania systemu i działań zespołu interdyscyplinarnego do projektowanych zmian w przepisach prawnych.

VII. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY:

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie;
2. Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy;
3. Zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy;
4. Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne.

VIII. ZADANIA PROGRAMU

Lp.	ZADANIE	OPIS ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR LUB KOORDYNATOR
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku • Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie • Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie • Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach • Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym • Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie • Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy • Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. 	2012-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu • Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego
2.	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Kierowanie ofiar przemocy do prawnika bądź psychologa pełniącego dyżury w ramach współpracy z GKRPA w Połańcu • Określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk • Kierowanie ofiar przemocy na grupy wsparcia • Praca socjalna z osobami doznającymi przemocy 	2012 - 2015	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny • Inspektor ds. uzależnień • OPS • Komisariat Policji • GKRPA
3.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej. <p>W tym celu przeprowadzane będą obok szkoleń resortowych wspólne szkolenia i konferencje dla służb zaangażowanych w realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy</p>	2012- 2015	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny • Inspektor ds. uzależnień • OPS

		<ul style="list-style-type: none"> • Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie 		
4.	Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności • Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie • Umieszczenie na stronach internetowych Urzędu Miasta i Gminy Połaniec informacji dotyczących form i sposobów udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą • Spotkania informacyjne z mieszkańcami Gminy 	2012 - 2015	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny • Inspektor ds. uzależnień • OPS
5.	Działalność Punktu Konsultacyjnego dla osób dotkniętych przemocą, połączonego z działalnością Punktu Konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym .	<ul style="list-style-type: none"> • Praca specjalistów w zakresie diagnozy i pomocy psychologicznej, prawnej i terapeutycznej • Tworzenie warunków dla rozwoju Grupy Samopomocowej dla Ofiar Przemocy • Dyżury/ spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego 	2012-2015	<ul style="list-style-type: none"> • Inspektor ds. uzależnień • Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego • OPS

Zajmując się zjawiskiem przemocy należy pamiętać, że:

PRZEMOC- to działanie przeciwko osobistej mocy człowieka.

POMOC- to wszelkie działania, które pozwalają na odbudowywanie wewnętrznej mocy każdego człowieka, tak, aby potrafił samodzielnie kierować swoim życiem, chronić się przed przemocą i żyć godnie.

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Połaniec na lata 2012-2015 będą:

- środki własne gminy - będące w budżecie Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu.

X. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

1. Spodziewane efekty i ocena prowadzonych działań w ramach Programu:
  - 1) Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej.
  - 2) Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy.
  - 3) Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.
  - 4) Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
  - 5) Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
  - 6) Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania przemocy.
  - 7) Zwiększenie kompetencji służb, instytucji i organizacji społecznych pracujących w obszarze przemocy domowej oraz poprawa współpracy w tym zakresie.
2. Efektywność programu i jego ocena mierzona będzie poprzez prowadzenie statystyk, ich analizę ilościową i jakościową.
3. Ośrodek Pomocy Społecznej w Połańcu przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji Programu za rok poprzedni.
4. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie na podstawie sprawozdawczości podmiotów zaangażowanych w jego realizację.
5. Sprawozdanie z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Ośrodka Pomocy Społecznej w Połańcu.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
mgr Stanisław Lolo

**Uzasadnienie do Uchwały Nr XXIV/158/12
Rady Miejskiej w Połańcu
z dnia 29 marca 2012 r.**

**w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Połaniec na lata 2012-2015**

Uchwalenie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2012- 2015 wynika z zapisów ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i ustawy z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz innych ustaw.

Celem jest tworzenie i rozwijanie spójnego i wielopoziomowego systemu zapobiegania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy. Twórcy programu przyjęli cztery zasadnicze założenia programowe: systemowość, interdyscyplinarność, kompleksowość i efektywność. Rozwój spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową, musi opierać się o diagnozę problemu przemocy, która uwzględnia skalę zjawiska, ofertę placówek i instytucji w zakresie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, postawy, kompetencje i doświadczenia w zakresie działań pomocy osobom uwięzonym w przemoc domową oraz możliwości i bariery podejmowania działań pomocowych.

Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz rodziny powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów o różnych zawodach, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji. Praca zespołowa ma kluczowe znaczenie. Zapobiega powielaniu działań prowadzonych przez poszczególne służby, pozwala wspólnie przedyskutować problem, wymieniać spostrzeżenia, ustalać najlepszy plan pomocy oraz rozdzielać poszczególne zadania.

Żaden pojedynczy specjalista ani instytucja nie jest w stanie zabezpieczyć wszystkich podstawowych potrzeb rodziny uwięzanej w przemoc. Program zakłada podejmowanie kompleksowych działań ukierunkowanych zarówno na ochronę ofiar przemocy, jak i na edukowanie osób stosujących przemoc i korygowanie agresywnych postaw i zachowań.

Przemoc w rodzinie, zwana także przemocą domową, w programie ujęta jest jako zjawisko złożone, wieloaspektowe, rozpatrywane w perspektywie prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej. Uwzględnienie różnych aspektów przemocy pozwala na lepsze zrozumienie problemu, dostrzeżenie konsekwencji i innych problemów powiązanych z

przemocą. Szerszy kontekst zjawiska umożliwi dokonanie pełniejszej diagnozy i wskazuje możliwości oddziaływania w celu zwalczania i zapobiegania przemocy.

Program zakłada realizację celów w oparciu o diagnozę problemu i jego lokalnych uwarunkowań w drodze budowania i udoskonalania współpracy pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Pozwala to na wypracowanie skuteczniejszych i bardziej efektywnych rozwiązań.

Beneficjentami programu są rodziny doznające przemocy domowej oraz osoby zagrożone przemocą (osoby dorosłe i dzieci, ofiary i sprawcy oraz świadkowie przemocy), społeczność lokalna, organizacje pozarządowe i jednostki organizacyjne odpowiedzialne za przeciwdziałanie przemocy domowej.

Realizatorami programu są instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Podstawy prawne programu to:

- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, definiująca zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec sprawców przemocy;
- krajowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie - określa zadania w zakresie zapewnienia ochrony i udzielania pomocy ofiarom, prowadzenia oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, a także w zakresie podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Program wpisuje się również w Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Połaniec na lata 2007 – 2014, został opracowany wspólnie z działającym na terenie Miasta i Gminy Połaniec Zespołem Interdyscyplinarnym.

Podstawa prawna opracowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Połaniec na lata 2012-2015:

art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn.zm.) „Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

W związku z powyższym, podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIĘSKIEJ

mgr Stanisław Łoło